

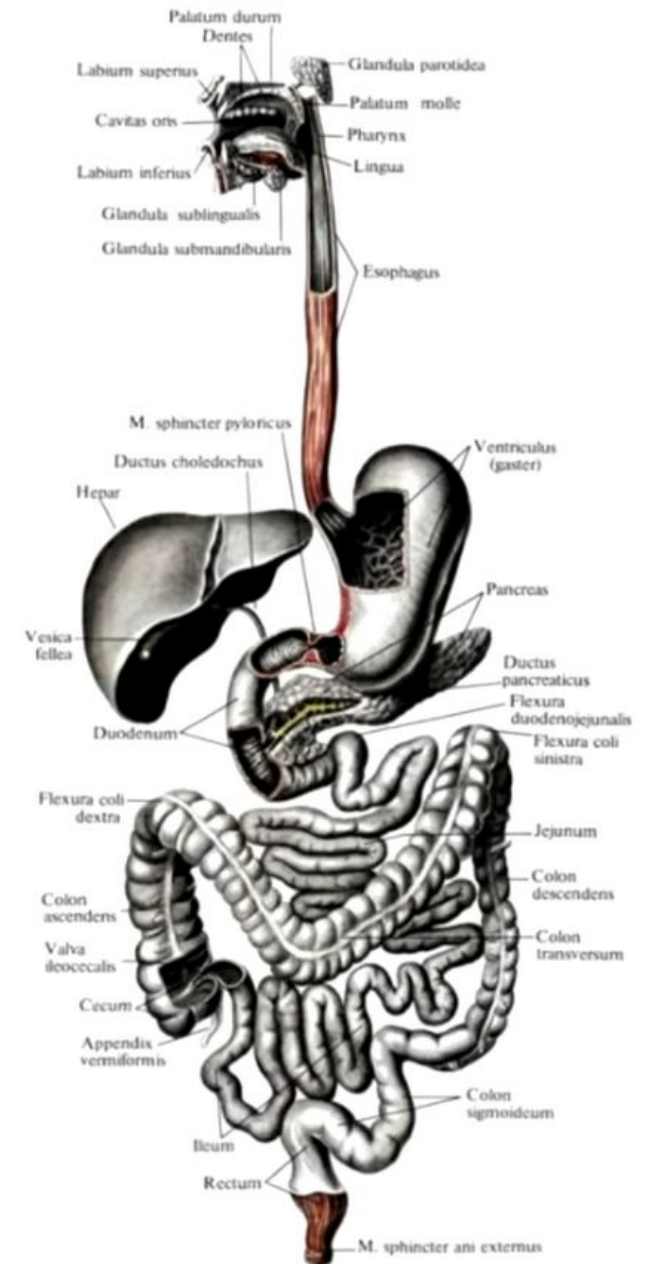
Асқорыту мүшелері.
Ауыз қуысы, тіс, тіл, таңдай,
ауыз қуыс бездері, жұтқыншақ,
өңеш.

Асқорыту жүйесі

Systema digestorium

- Ауыз қуысы
- Тіс
- Тіл
- Ауыз қусының бездері
- Жұтқыншақ
- Өңеш

- Асқазан
- Жіңішке ішек
- Тоқ ішек
- Бауыр
- Ұйқы безі
- Өт қабы

Асқорыту жүйесінің мүшелері

Түтікшелі

- Жұтқыншақ
- Өңеш
- Асқазан
- Жіңішке ішек
- Тоқ ішек
- Өт қабы

Паренхиматикалық

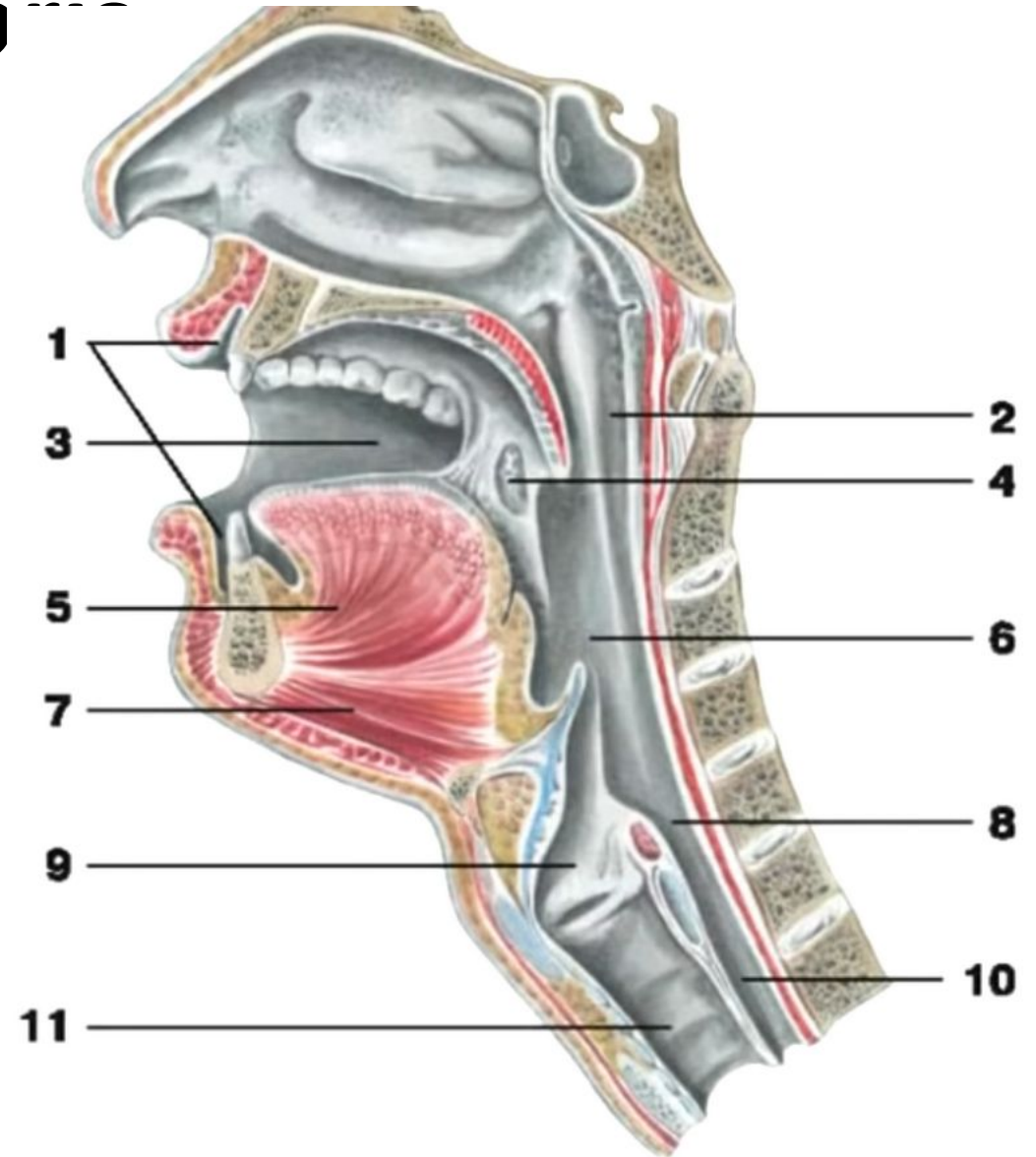
- Бауыр
- Ұйқы безі
- Ауыз қусының бездері

Ерекше құрлысты мүшелер

- Тіл
- Тіс

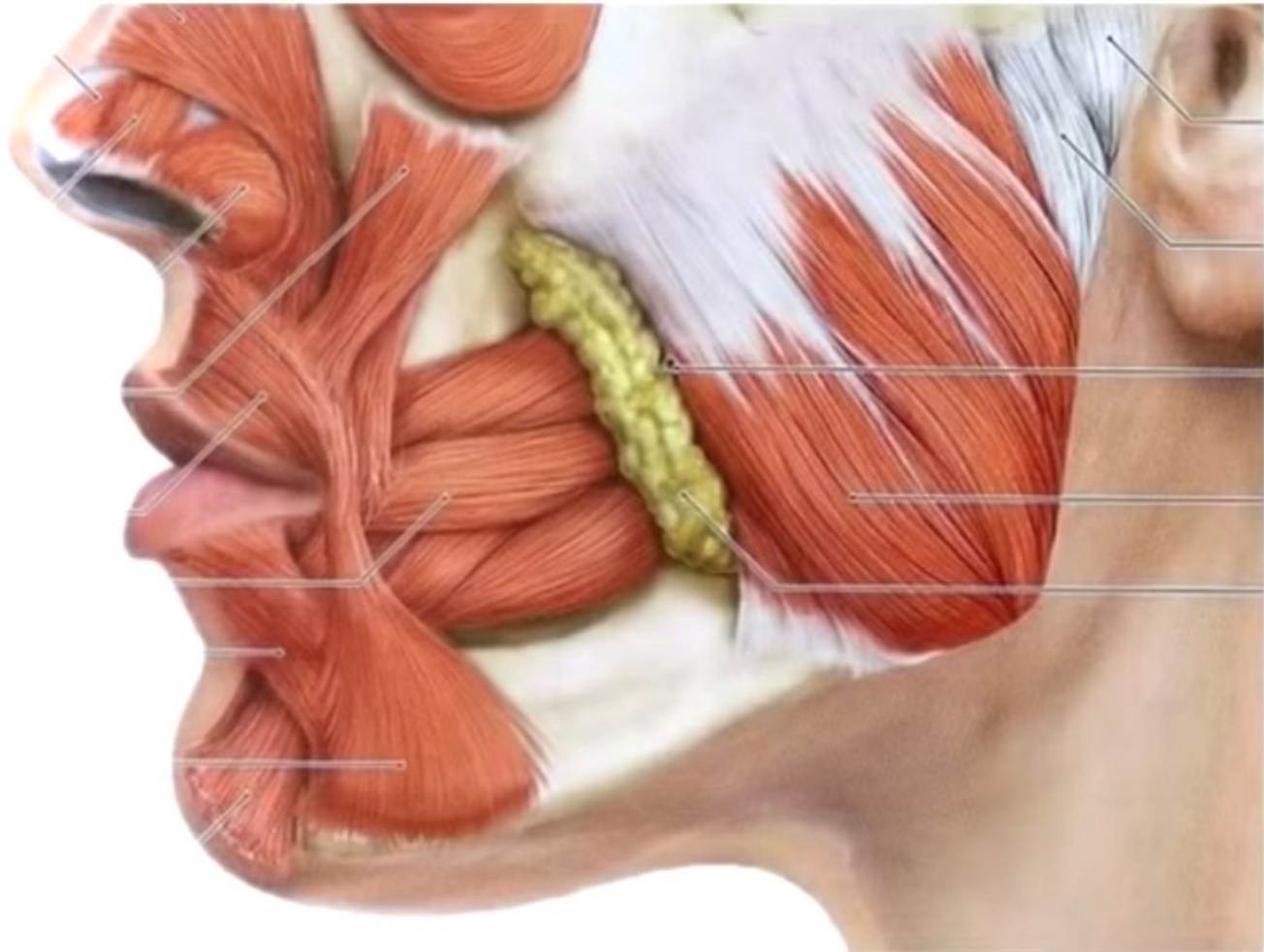
Ауыз қуысы – *cavitas oris*

- Ауыз кіреберісі (*vestibulum oris*)
- Меншікті ауыз қуысы (*cavitas oris propria*)
- Ауыз көкеті (*diaphragm oris*)
- Қатты таңдай (*palatum durum*)
- Жұмсақ таңдай (*palatum molle*)
- Жоғарғы және төменгі еріндер (*labium superius et labium inferius*)
- Аран (*fauces*)

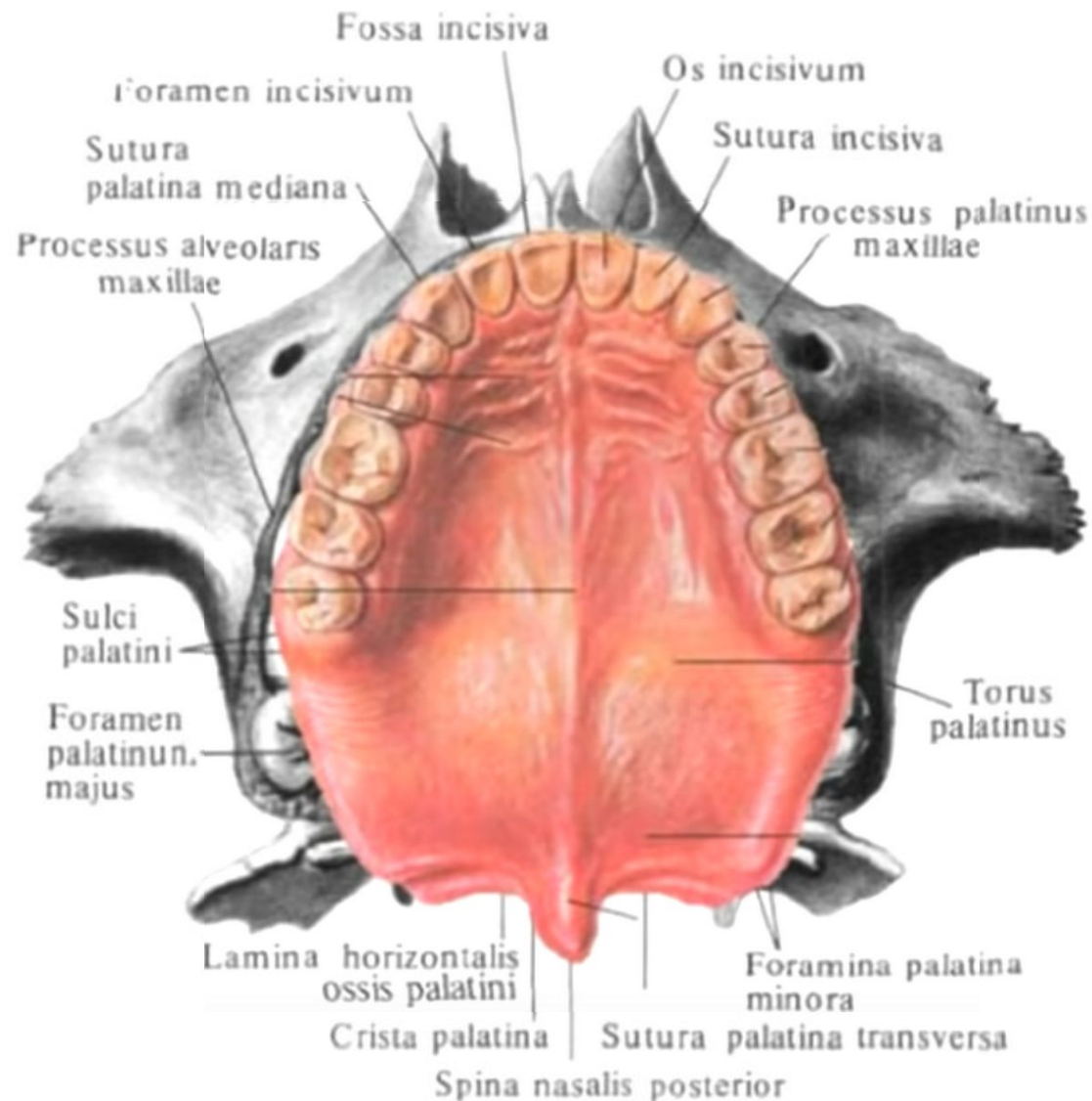
Ұрт - *buccae*

- Ұрт бұлшықеті (*m.buccinators*)
- Ұртмай (*corpus adiposum buccae*)

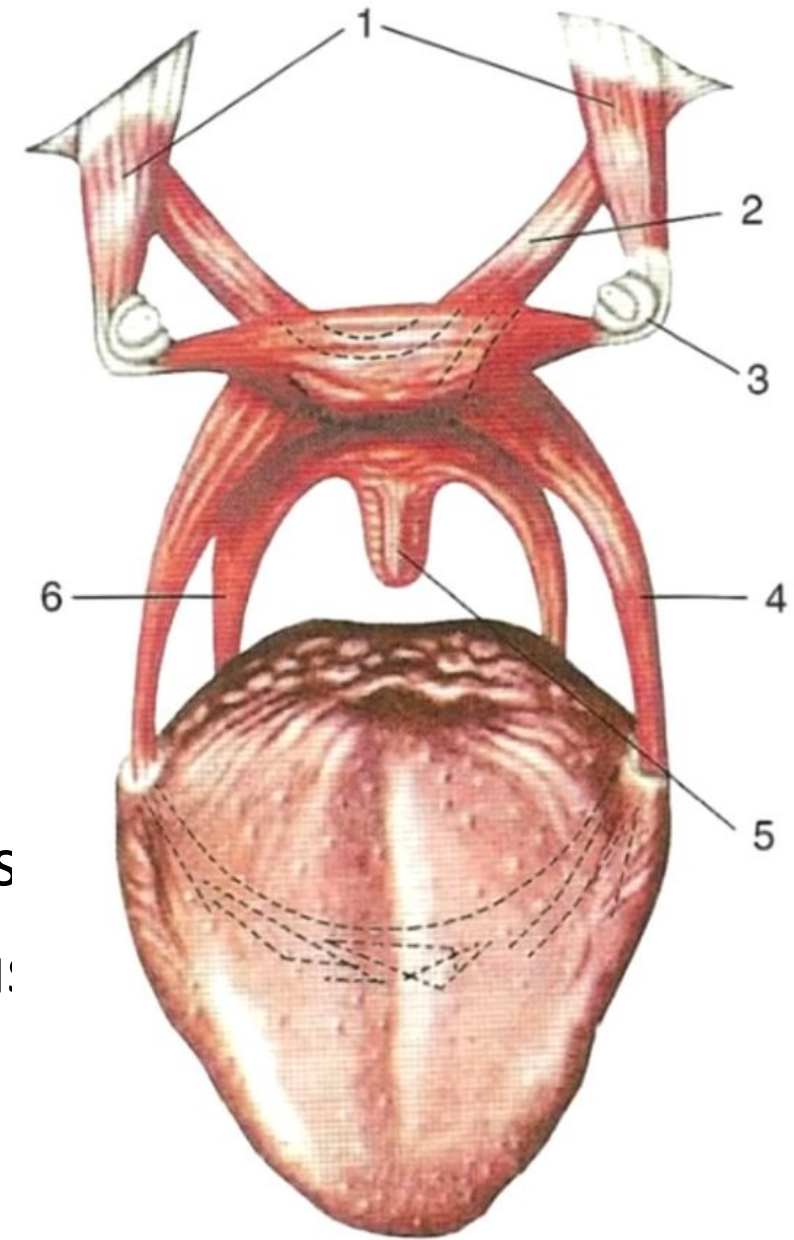
Қатты таңдай – palatum durum

- Жоғарғы жақсүйектің таңдайлық өсіндісі (*processus palatinus maxillae*)
- Таңдай сүйегінің горизонтальді табақшасы (*lamina horizontalis palatine*)
- Таңдайдың көлденең қатпарлары (*plicae palatinae transversae*)

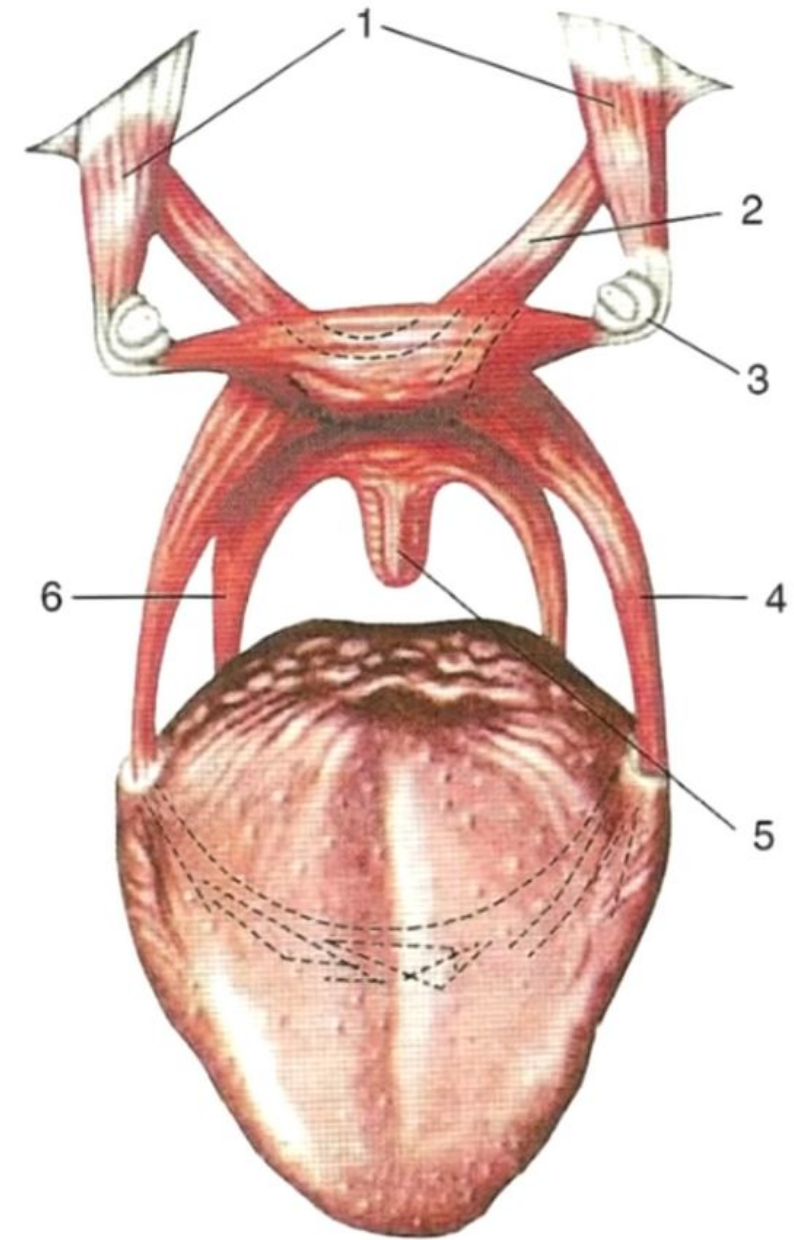
Жұмсақ таңдай – *palatum molle*

- Таңдай пердесі (*velum palatinum*)
- Таңдай тілшігі (*uvula palatina*)
- Тілшік бұлшықеті (*m.uvulae*)
- Таңдай-тіл доғасы (*arcus palatoglossus*)
- Таңдай-тіл бұлшықеті (*m.palatoglossus*)
- Таңдай-жұтқыншақ доғасы (*arcus palatopharyngeus*)
- Таңдай-жұтқыншақ бұлшықеті (*m.palatopharyngeus*)

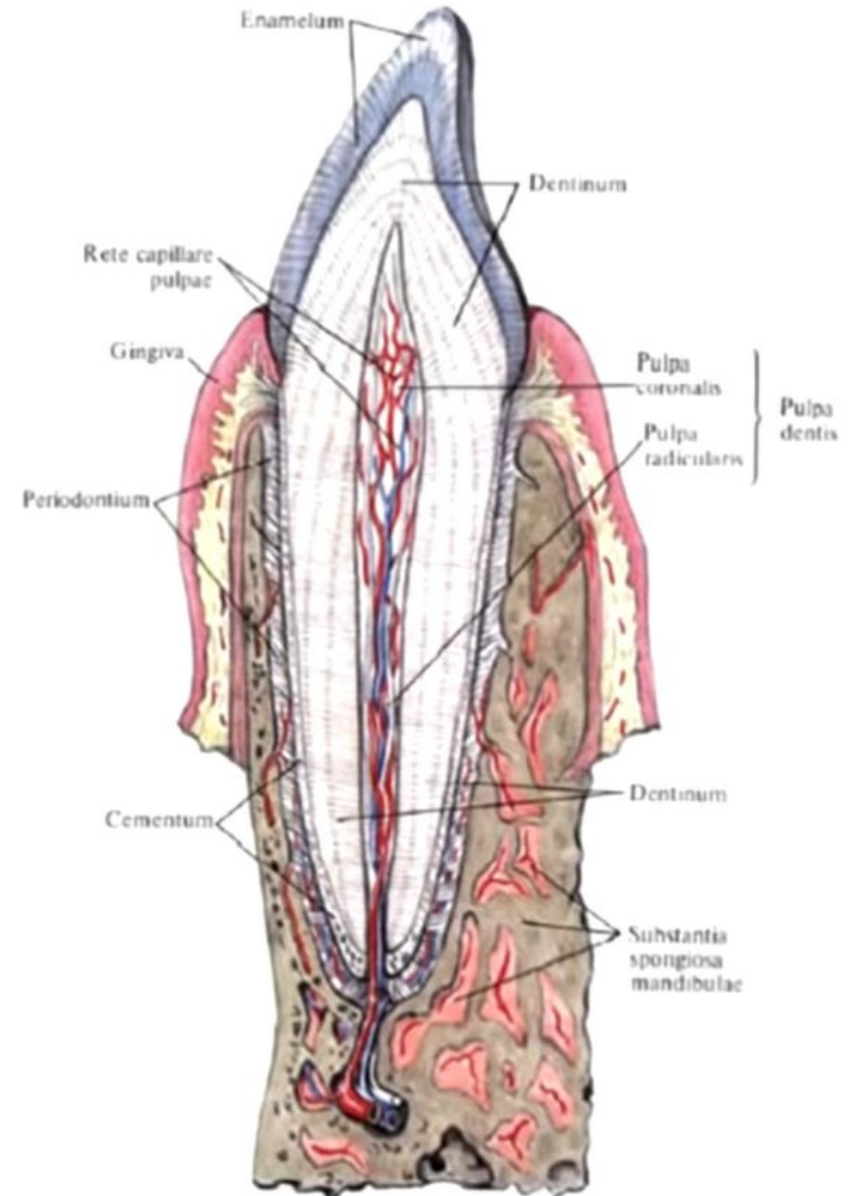
Жұмсақ таңдай – *palatum molle*

- Таңдай пердесін керетін бұлшықет (*m.tensor veli palatini*)
- Қанаттәрізді ілмек (*hamulus pterygoideus*)
- Таңдай пердесін көтеретін бұлшықет (*m.levator veli palatini*)

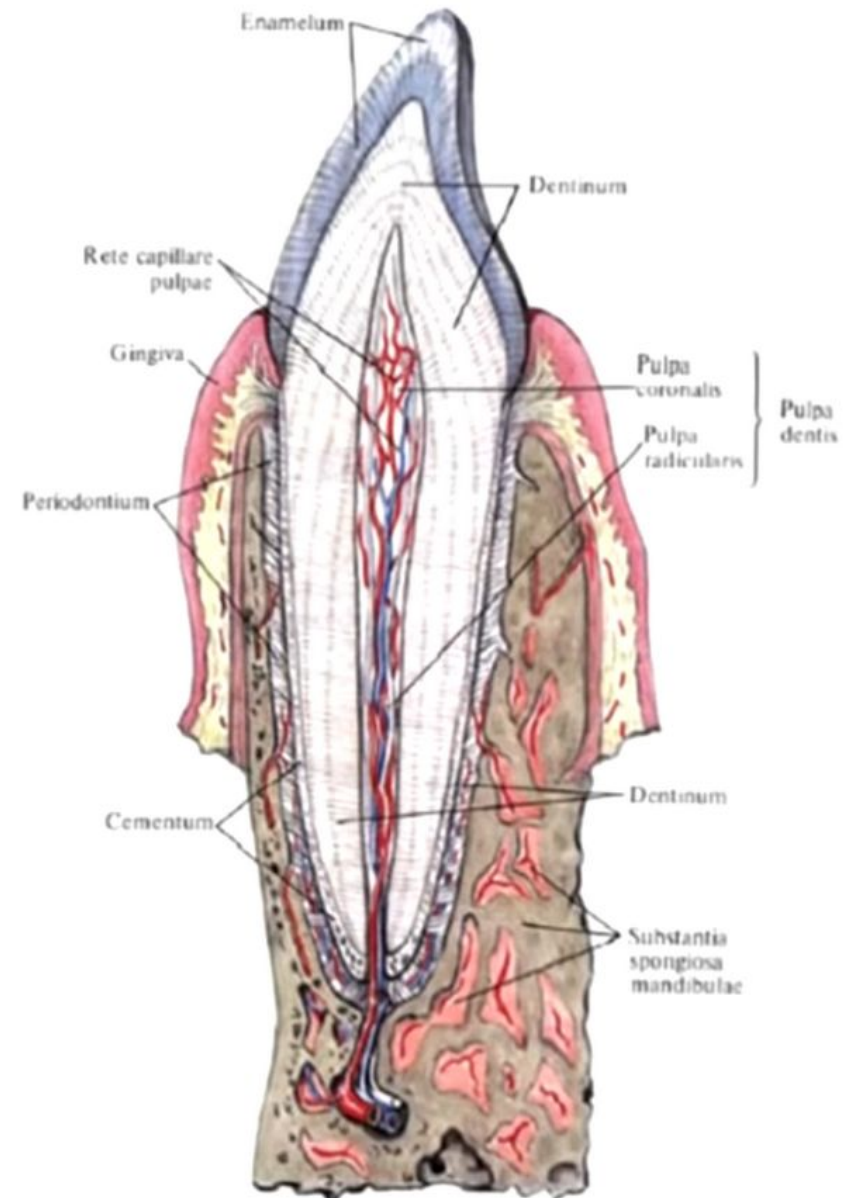
Тістер – dentes

- Тіс сауыты (*corona dentis*)
- Тіс түбірі (*radix dentis*)
- Тіс мойыны (*cervix dentis*)
- Тіс пульпасы (*pulpa dentis*)

Тістер – dentes

- Дентин (*dentinum*)
- Эмаль (*enamelum*)
- Цемент (*cementum*)

Тістер

Күрек

тістер

dentes

incisivi

ИТ

тістер

dentes

canini

Кіші азу

тістер

dentes

premolaes

Үлкен азу

тістер

dentes

molaes

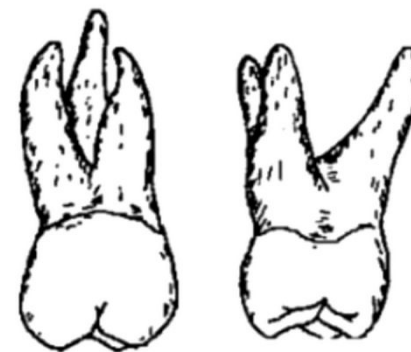
1

1

1-2

2-3

**Тіс
атауы**

Жоғарғы

Орталық күрек
Бүйір күрек
Иттис
Бірінші азу
Екінші азу

Төменгі

Екінші азу
Бірінші азу
Иттис
Бүйір күрек
Орталық күрек
жыл

**Шығу
уақыт
ы**

8-12 ай
9-13 ай
16-22 ай
13-19 ай
25-33 ай

23-31 ай
14-18 ай
17-23 ай
10-16 ай
6-10 ай

**Түсу
уақыт
ы**

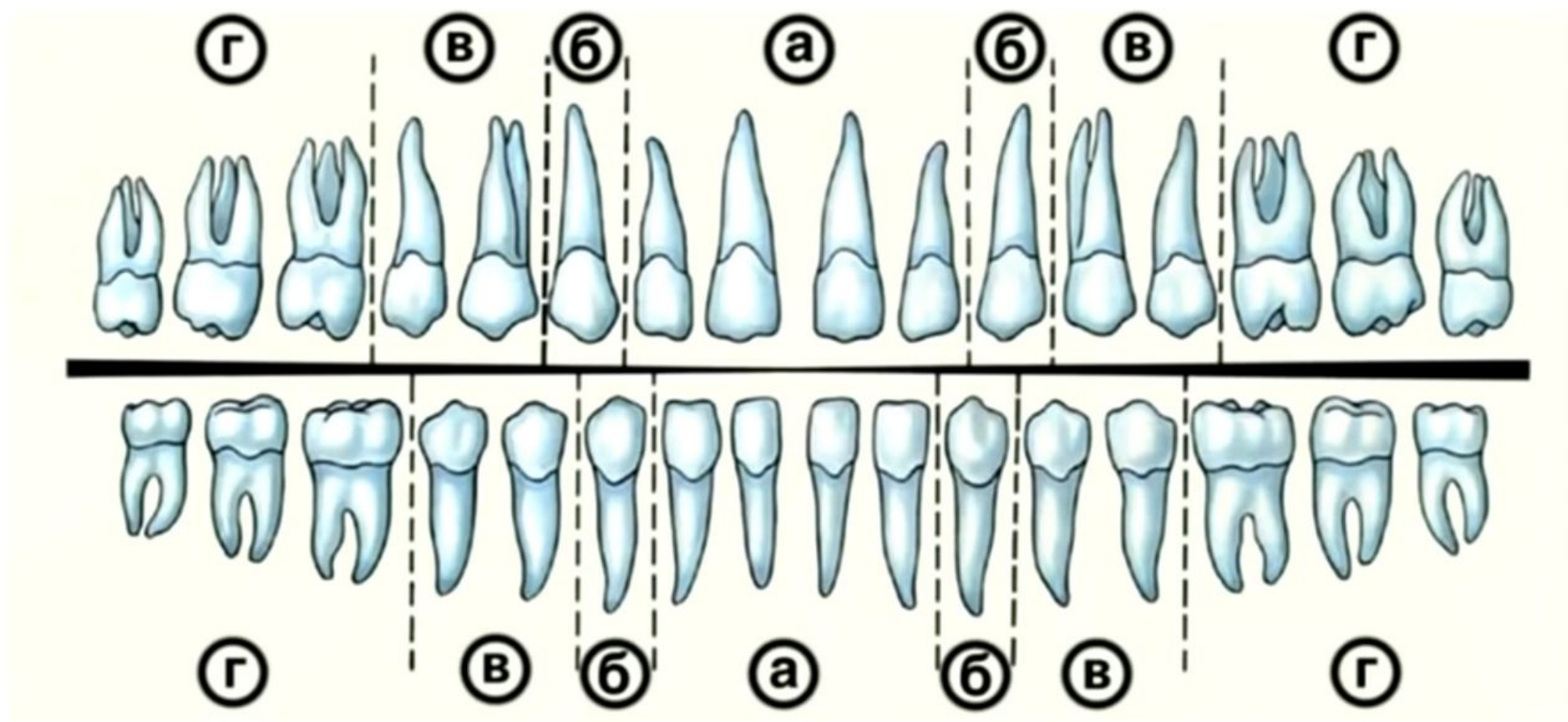
6-7
7-8 жыл
10-12 жыл
9-11
10-12 жыл

10-12
9-11 жыл
9-12
7-8
6-7

Көрінісі

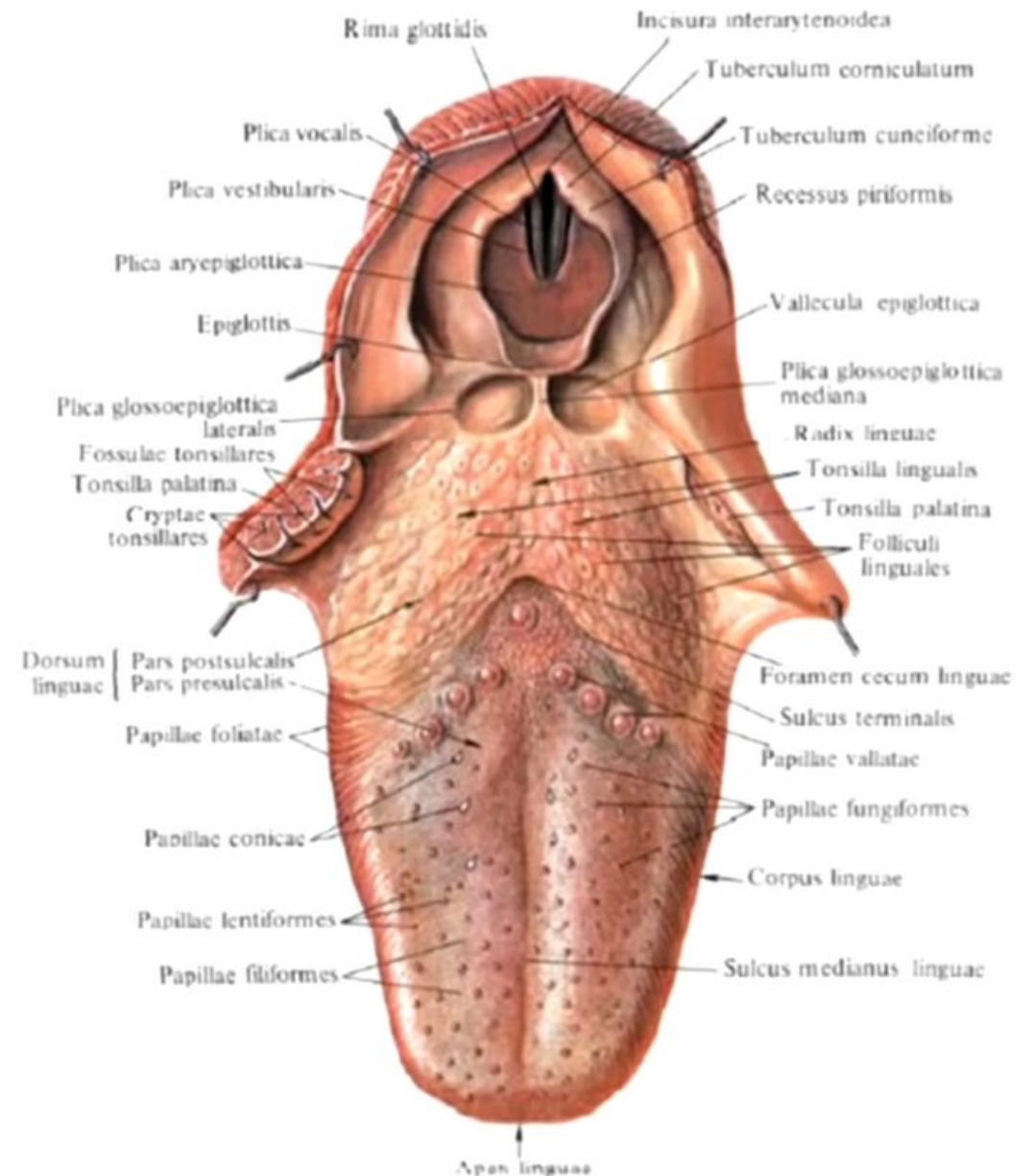
2	0	1	2		2	1	0	2
2	0	1	2		2	1	0	2

3	2	1	2		2	1	2	3
3	2	1	2		2	1	2	3

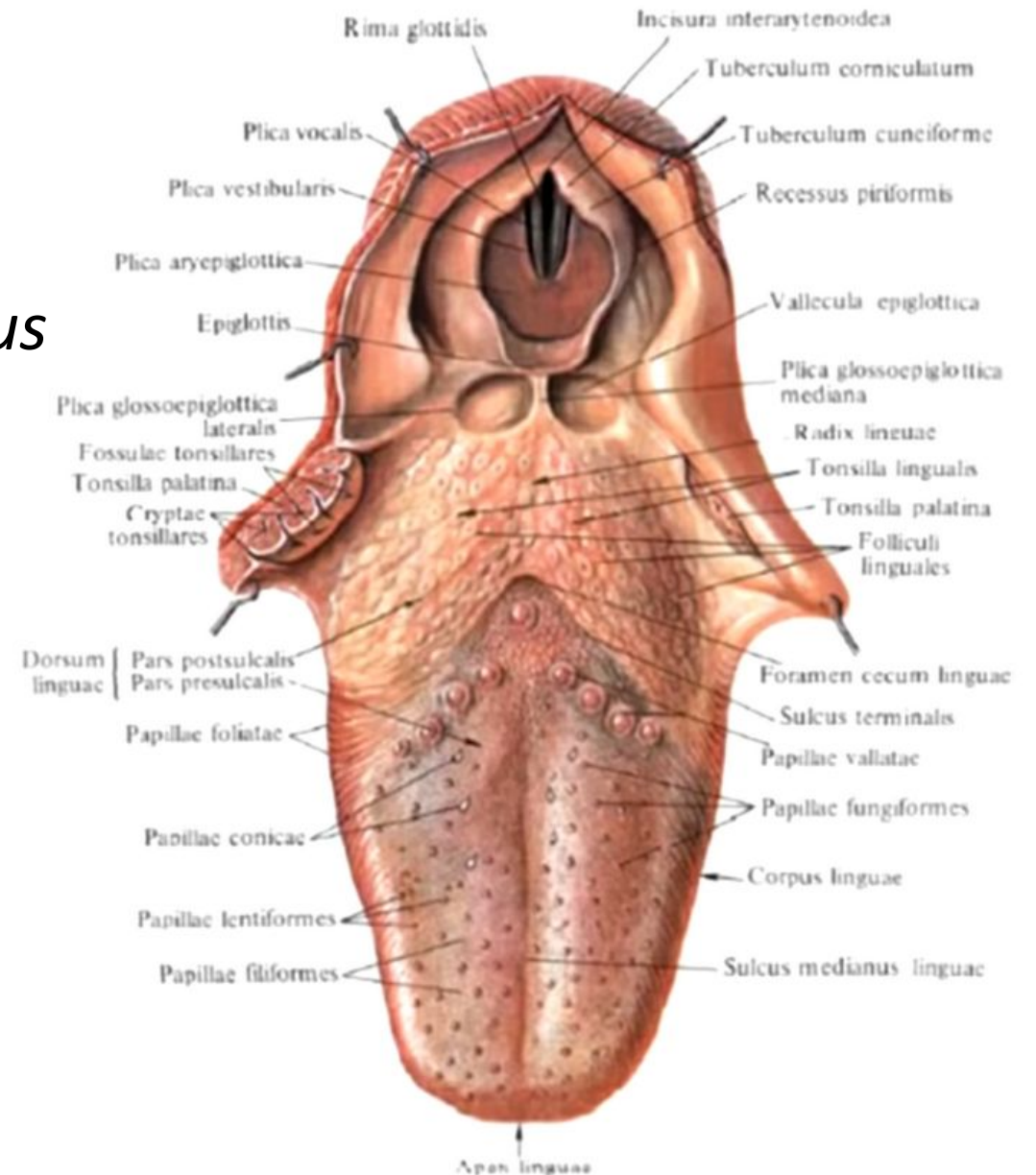
Тіл - *lingua*

- Тіл ұшы (*apex linguae*)
- Тіл денесі (*corpus linguae*)
- Тіл түбірі (*radix linguae*)
- Тіл жиегі (*margo linguae*)

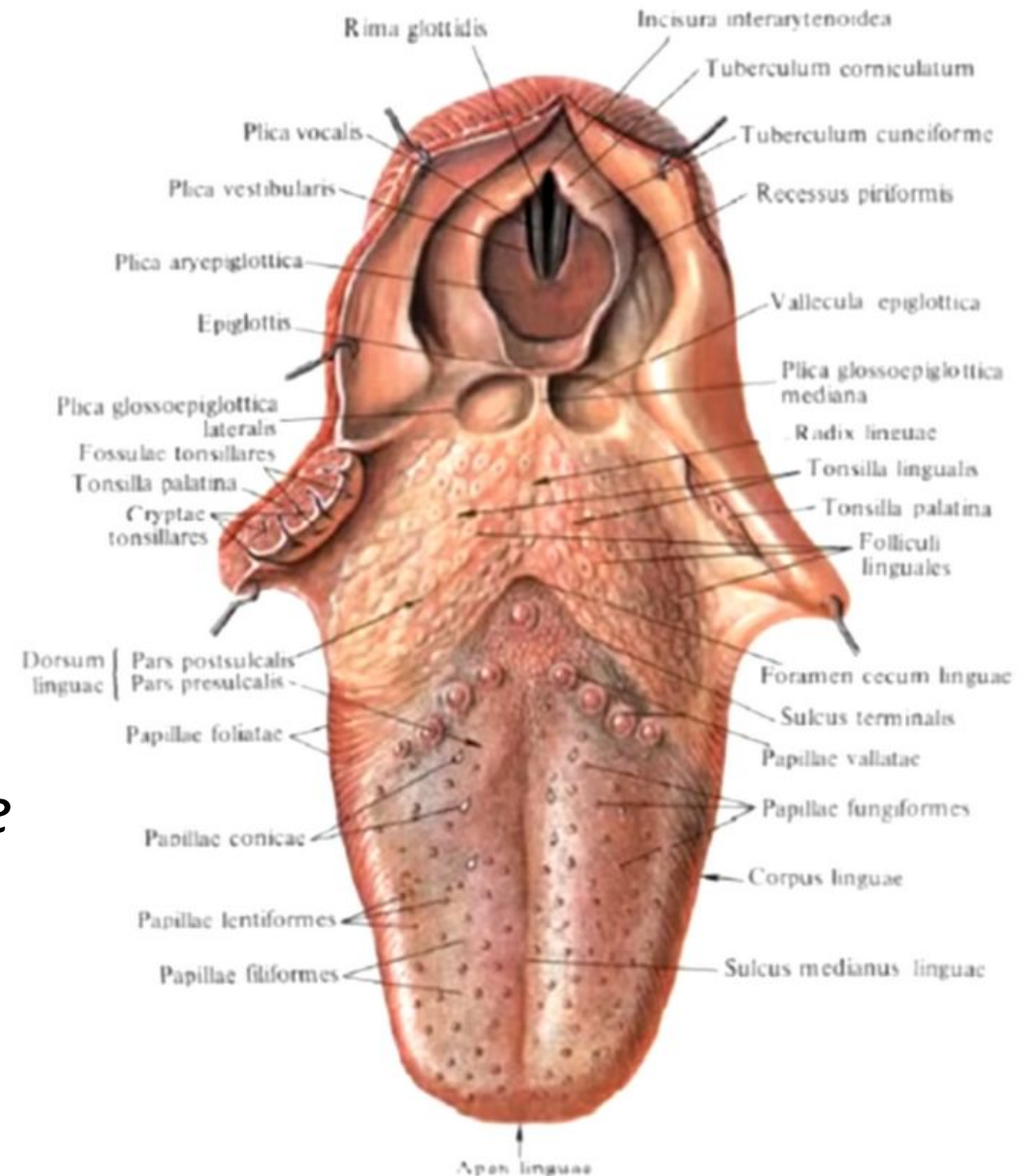
Тіл - *lingua*

- Орталық тіл жүлгесі (*sulcus medianus linguae*)
- Соқыр тесік (*foramen caecum*)
- Таяздау шекаралық жүлге (*sulcus terminalis*)
- Тіл бадамшасы (*tonsilla lingualis*)

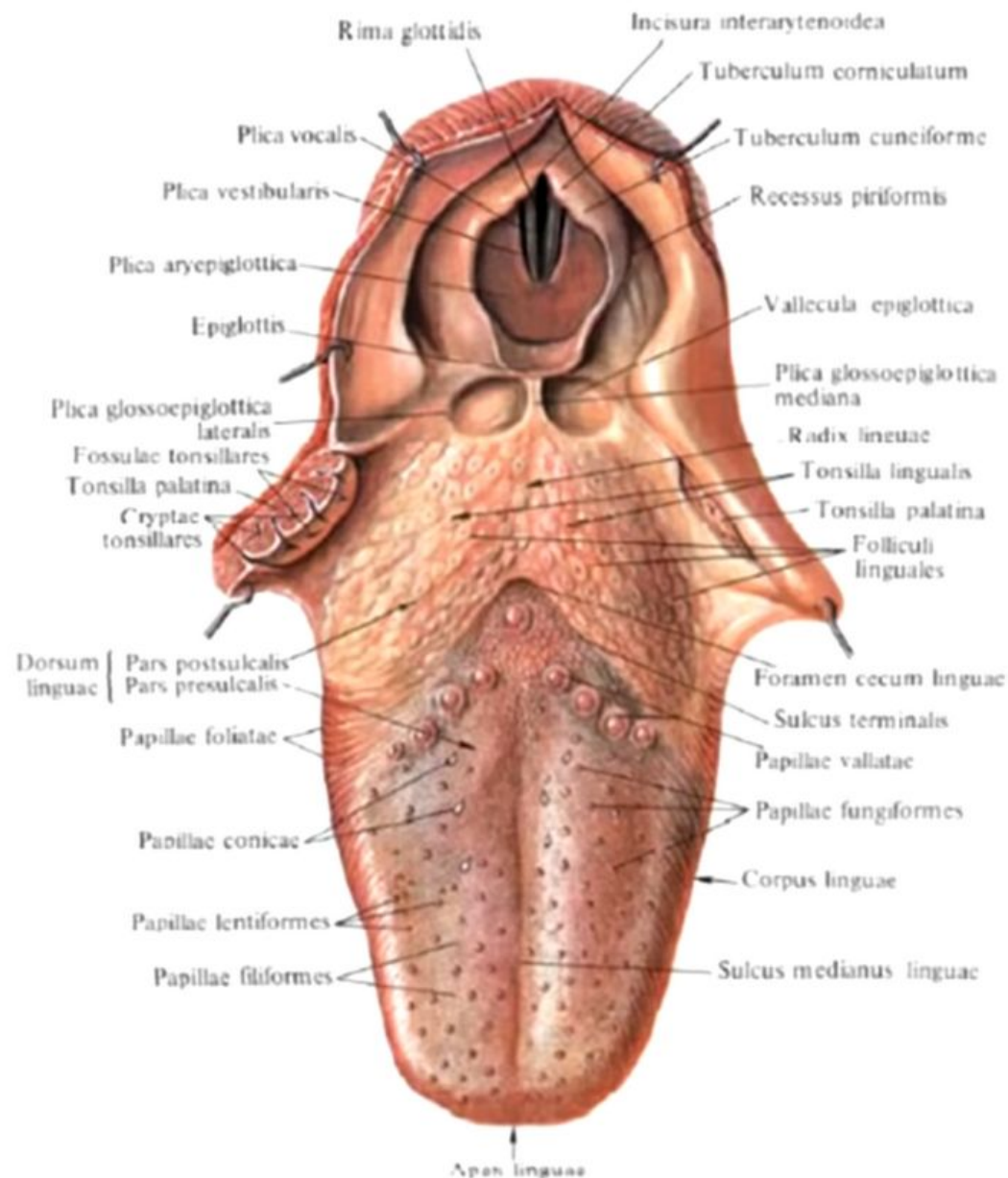
Тілдің бүртіктері

- Жіптәрізді бүртіктер (*papillae filiformis*)
- Конустәрізді бүртіктер (*papillae conicae*)
- Саңылауқұлақтәрізді бүртіктер (*papillae fungiformis*)
- Науашықтәрізді бүртіктер (*papillae vallatae*)
- Жапырақтәрізді бүртіктер (*papillae foliatae*)

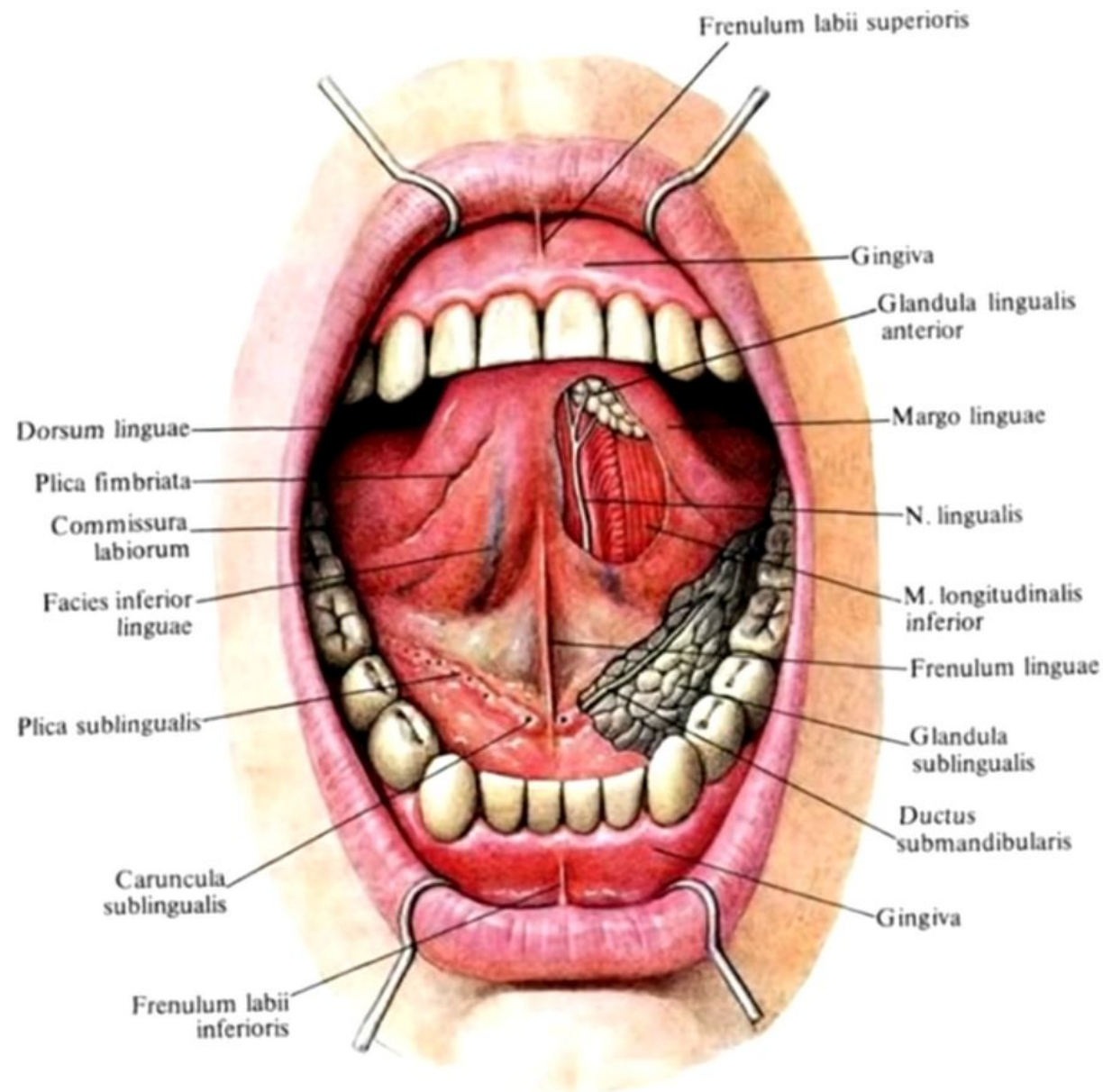
Тілдің бүртіктері

- Тәтті
- Тұзды
- Қышқыл
- Ащы

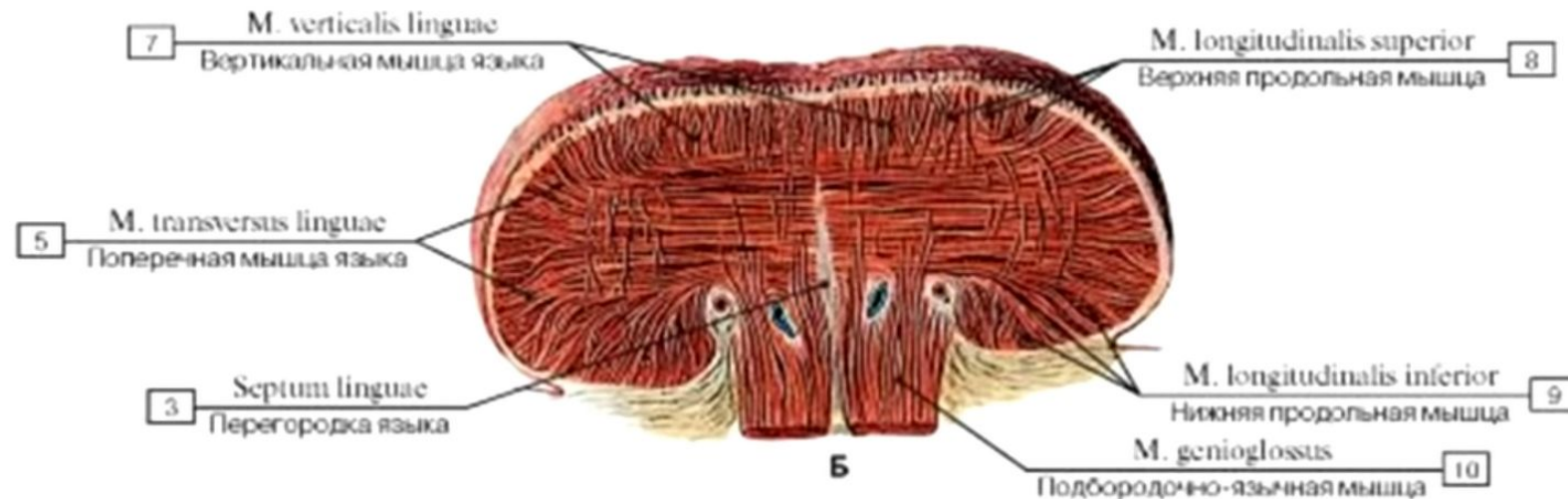
Тілдің төменгі беті

- Шашақтәрізді қатпар (*plica fimbriata*)
- Тіл жүгіншігі (*frenulum linguae*)
- Тіласты бүрлігі (*caruncula sublingualis*)
- Тіласты қатпары (*plica sublingualis*)

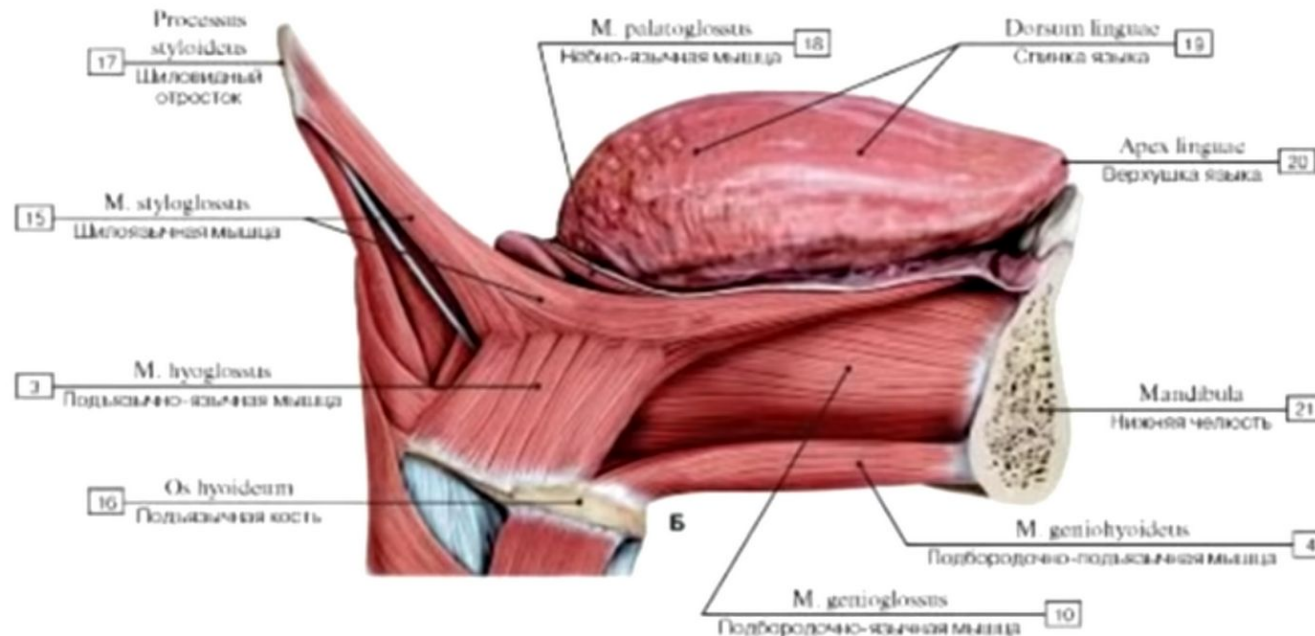
Тілдің меншікті бұлшықеттері

- Тілдің жоғарғы бойлық бұлшықеті (*m.longitudinalis superior*)
- Тілдің төменгі бойлық бұлшықеті (*m.longitudinalis inferior*)
- Тілдің көлденең бұлшықеті (*m.transversus linguae*)
- Тілдің вертикалді бұлшықеті (*m.vertialis linguae*)

Тілдің бұлшықеттері

- Иек-тіласты бұлшықеті (*m.genioglossus*)
- Тіласты-тіл бұлшықеті (*m.hyoglossus*)
- Біз-тіласты бұлшықеті (*m.styloglossus*)

Ауыз қуысының бездері


```
graph TD; A[Ауыз қуысының бездері] --> B[Кіші сілекей бездері]; A --> C[Үлкен сілекей бездері]
```

Кіші сілекей бездері

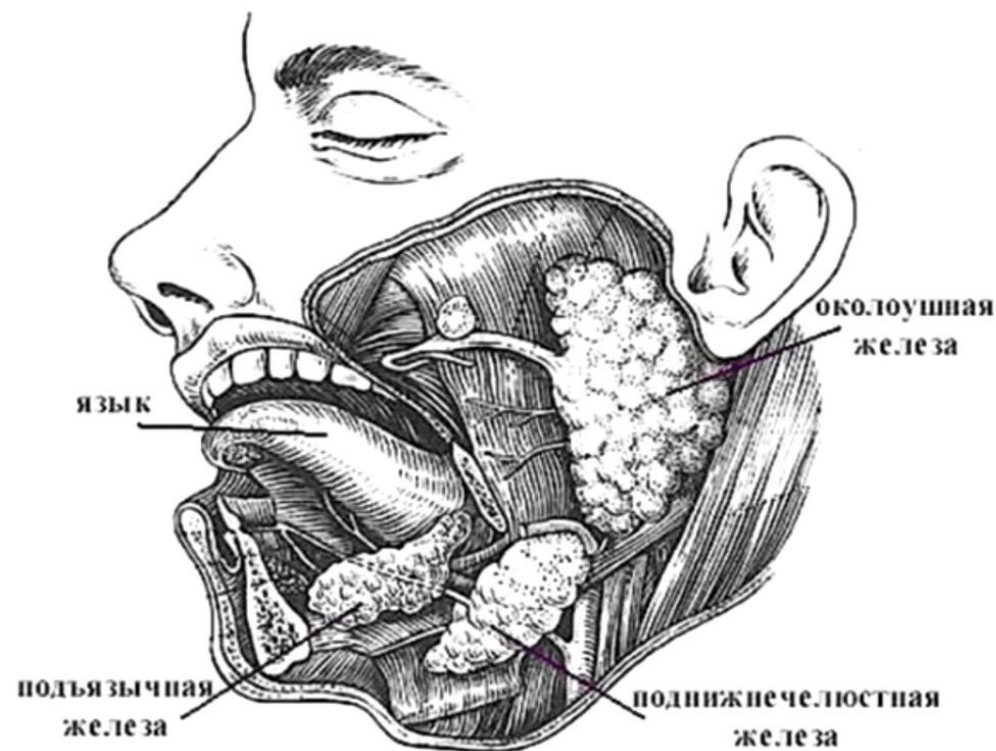
- Ерін (*glandulae labiales*)
- Ұрт (*glandulae buccales*)
- Үлкен азулық (*glandulae molares*)
- Таңдай (*glandulae palatinae*)
- Тіл (*glandulae linguales*)

Үлкен сілекей бездері

- Шықшыт (*glandula parotidea*)
- Төменгі жақсүйек асты (*glandula submandibularis*)
- Тіласты (*glandula sublingualis*)

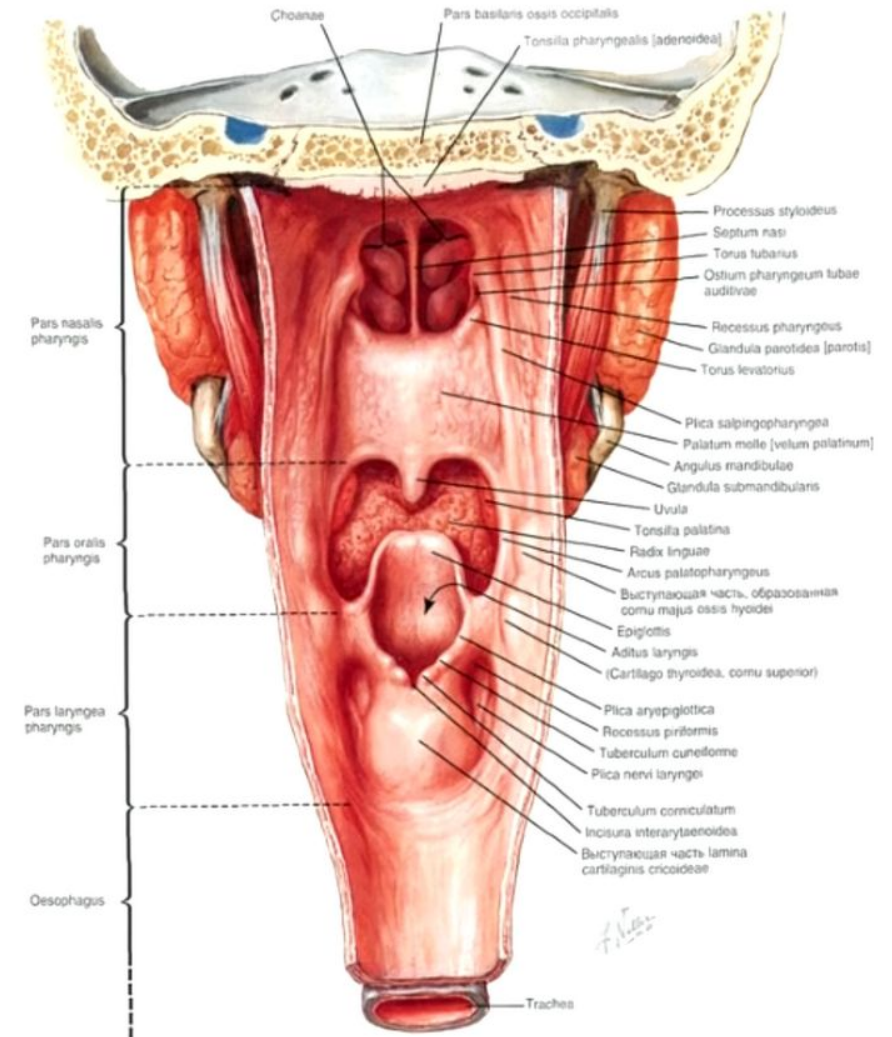
Ауыз қуысының үлкен сілекей бездері *glandulae salivariae majores*

- Шықшыт безі (*glandula parotidea*)
- Төменгі жақсүйек асты безі (*glandula submandibularis*)
- Тіласты безі (*glandula sublingualis*)

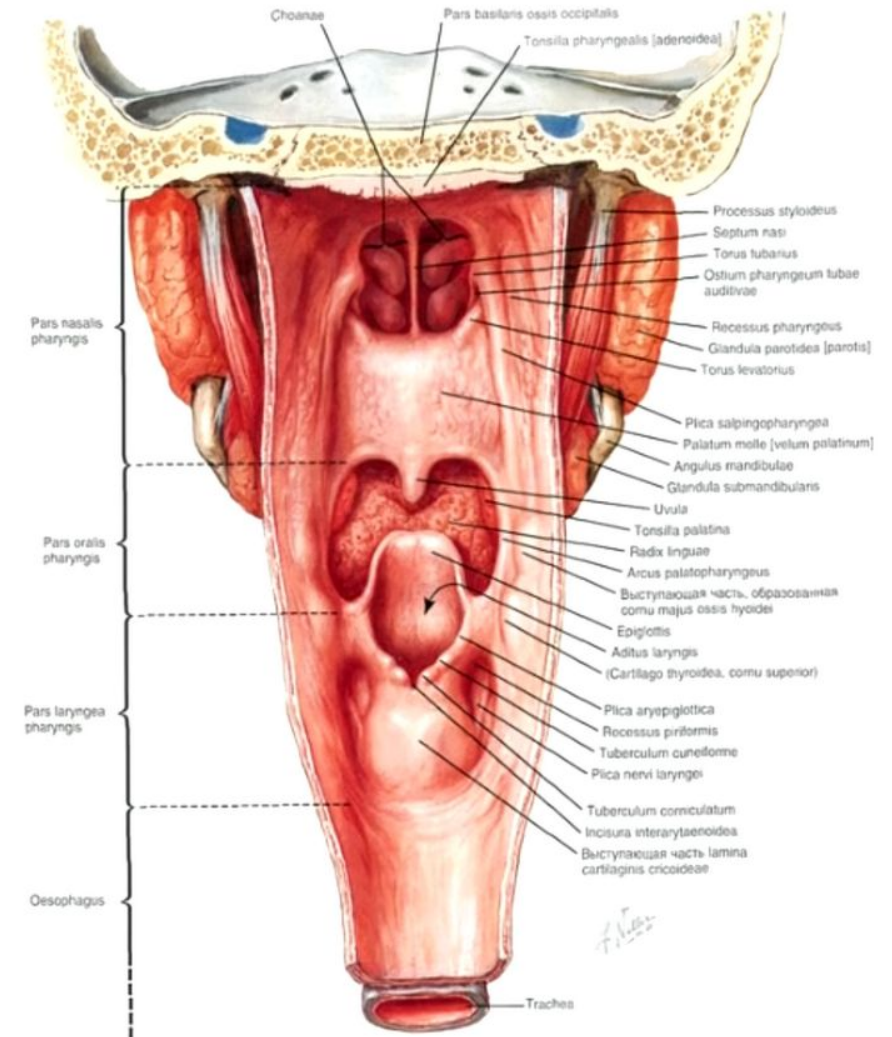
Жұтқыншақ - *pharynx*

- Мұрындық бөлім (*pars nasalis*)
- Ауыздық бөлім (*pars oralis*)
- Көмейлік бөлім (*pars laryngea*)

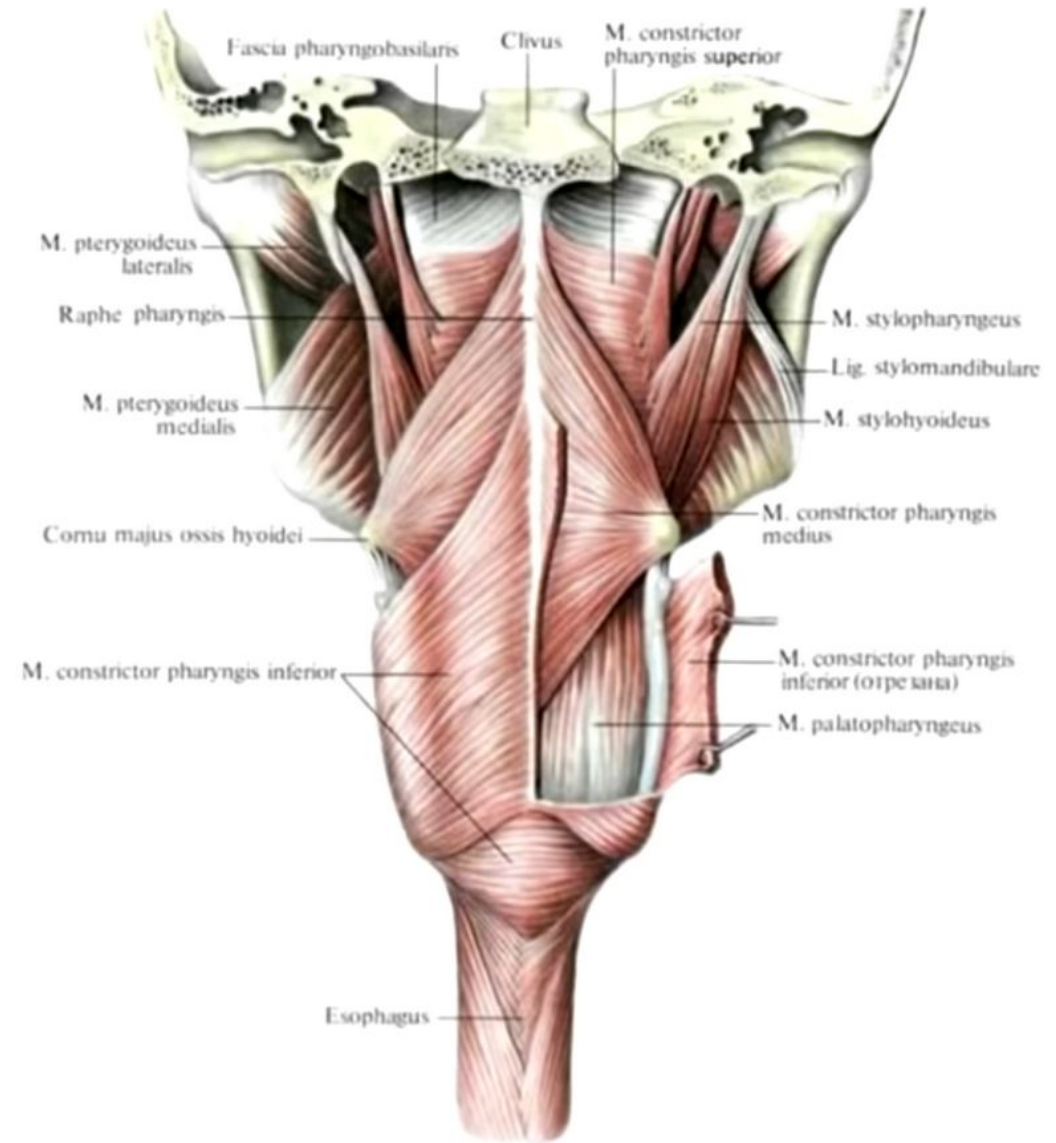
Жұтқыншақ - *pharynx*

- Түтік бадамшасы
- Жұмсақ таңдай

Жұтқыншақ бұлшықеттері

- Жұтқыншақтың жоғарғы қысқыш бұлшықеті (*m.constrictor pharyngis superior*)
- Жұтқыншақтың ортаңғы қысқыш бұлшықеті (*m.constrictor pharyngis medius*)
- Жұтқыншақтың төменгі қысқыш бұлшықеті (*m.constrictor pharyngis inferior*)
- Жұтқыншақ жікі (*raphe pharyngis*)
- Бізжұтқыншақ бұлшықеті (*m.stylopharyngeus*)
- Түтікше-жұтқыншақ бұлшықеті (*m.salpingopharyngeus*)

Өңеш - *esophagus*

- Мойындық бөлік (*pars cervicalis*)
- Кеуделік бөлік (*pars thoracica*)
- Құрсақтық бөлік (*pars abdominalis*)

